

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

«Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Рибки Олега Віталійовича

за спеціальністю 073 Менеджмент

(галузь знань 07 Управління та адміністрування)

Кафедра управління та смарт-інновацій

Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Актуальність роботи зумовлено необхідністю створення теоретико-методичних основ вибудовування цілісного системного бачення управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення України, а також потребою в якнайшвидшому науковому та практичному розв'язанню широкого кола питань, пов'язаних з активізацією та подальшим поглибленням колаборації держави та бізнесу.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами: «Формування, управління та розвиток інноваційних підприємницьких мережових бізнес-структур в умовах післявоєнного відновлення економіки» (номер державної реєстрації: 0123U100960), в рамках якої обґрунтовано теоретико-методичні основи формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення; «Забезпечення сталого розвитку країни шляхом використання інструментарію інноваційного маркетингу» (номер державної реєстрації: 0123U105328), в рамках якої автором сформовано основні індикатори та методи інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення..

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є завершеним комплексним дослідженням, яке присвячене узагальненню теоретичних засад та розробці науково-практичних рекомендацій щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

У процесі дослідження для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння – для визначення сутності, змісту, видів, чинників формування інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, побудови інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, узагальнення теоретичних положень та інструментів формування системи управління розвитком потенціалу кластерних інтегрованих структур бізнесу (пп. 1.1, 1.2, 1.3); кореляційно-регресійного, та факторного аналізу, інтегрального оцінювання – для здійснення аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду

формування державно-приватного партнерства, аналізування стану інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, (пп. 2.1, 2.2, 2.3), економіко-математичного моделювання, стратегічного аналізу і системного підходу – для обґрунтування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, розроблення науково-методичних підходів до визначення стратегічних орієнтирів управління інноваційного розвитку суб'єктів господарювання за умов ефективного державно-приватного партнерства (пп 3.2., 3.3), імітаційного моделювання та сценарного розвитку – для формування комплексного підходу щодо інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, визначення прогностичної ефективності інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства (пп. 3.1, 3.3); графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

У ході наукового дослідження приділено увагу опануванню прикладних питань формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства, як форми розвитку кооперації влади та бізнесу в умовах повоєнного відновлення. З цією метою були використані нормативні та законодавчі акти, статистичні дані Державної служби статистики України, міністерств і відомств, європейських і міжнародних організацій, документація та звітна інформація підприємств харчової промисловості. У процесі написання дисертації використано наукові доробки українських та іноземних вчених-економістів, фахові наукові видання, праці науково-практичних конференцій, аналітичні та експертні матеріали, статистичні довідники, що розташовані у відкритому доступі, та особисті напрацювання автора. Головні аналітичні розрахунки щодо формування моделі управління розвитком бізнесу проведено завдяки використанню програмних продуктів Statistica та Microsoft Excel.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються.

Сформульовані наукові положення, висновки та рекомендації достовірні, відповідають об'єктивній реальності. За результатами дослідження узагальнено теоретичні засади та розроблено науково-практичні рекомендації щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Досліджено поняття та сутнісну характеристику державно-приватного партнерства, яке концептуалізується як інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічним та приватним партнерами, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків. В основі сутності ДПП – інтеграція повного життєвого циклу проєкту (від проєктування до експлуатації та обслуговування) в єдиний контракт, що створює стимули для досягнення вищої економічної ефективності (Value for Money) порівняно з традиційними державними закупівлями. Фундаментальною відмінністю ДПП від приватизації є збереження за державою права власності на активи та кінцевої відповідальності за надання публічної послуги, що перетворює цей механізм на інструмент управління публічними активами, а не їх відчуження.

Доведено необхідність в умовах повоєнного відновлення України переходу до інноваційно-орієнтованої моделі партнерства, що дає змогу реалізувати ДПП

як інституційний канал трансферу передових технологій, управлінських практик та стандартів сталого розвитку. У цьому контексті ДПП набуває статусу безальтернативного імперативу, роль якого виходить за межі традиційного залучення зовнішнього фінансування.

Досліджено та обґрунтовано ключові форми ДПП та моделі його контрактних угод, що створює основу для структурування проєктів з урахуванням специфіки досліджуваної галузі та оптимального розподілу ризиків.

Запропоновано інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, який являє собою систему чотирьох взаємопов'язаних блоків, що синергетично вирішують ключові проблеми післявоєнної відбудови. Організаційно-правові інструменти створюють адаптивну та прозору регуляторну рамку; фінансово-економічні – мобілізують дефіцитний капітал та нівелюють надвисокі ризики через механізми змішаного фінансування та страхування; інноваційно-цифрові – забезпечують ефективність, підзвітність та управління проєктами на основі даних за допомогою BIM-технологій (Building Information Modeling) та цифрових платформ; а соціально-комунікаційні – розбудовують довіру та гарантують соціальну легітимність ініціатив через залучення стейкхолдерів. Така інтегрована архітектура дає змогу трансформувати ДПП із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, здатний ефективно реагувати на унікальні виклики та стати стратегічним драйвером модернізації України.

Розроблено інноваційну модель управління розвитком ДПП, яка пропонує формування комплексної, адаптивної екосистеми для повоєнного відновлення України. Ключовими ідеологічними засадами запропонованої моделі є імплементація принципів сталого розвитку за методологією Європейської економічної комісії ООН «ДПП для досягнення цілей сталого розвитку» (PPPs for the SDGs) та поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0. Такий підхід перетворює ДПП з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей.

Обґрунтовано складові елементи інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства з декомпозицією на вісім взаємопов'язаних управлінських блоків, центральне місце серед яких посідає управління розробленням та реалізацією проєкту ДПП або управління процесом ДПП. Організований як система послідовних етапів з чіткими критеріями верифікації (ідентифікація, оцінювання, структурування, транзакція, управління контрактом), управління процесом ДПП забезпечує систематичну фільтрацію нежиттєздатних ініціатив та максимізацію суспільної цінності.

За результатами дослідження доведено, що ефективність функціонування моделі прямо детермінується якістю управління іншими ключовими складовими: формуванням цілісної державної політики та адекватної нормативно-правової бази, побудовою гнучких платіжних механізмів з оптимальною алокацією ризиків, а також створенням прозорих каналів для взаємодії з усіма стейкхолдерами, включно з громадськістю та ініціаторами незапитуваних пропозицій.

На основі проведеного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, визначено, що на сьогодні сфера ДПП демонструє глибокий розрив між значним прогресом у формуванні сучасної законодавчої бази, що підтверджено міжнародними оцінками Світового банку, та вкрай низькою ефективністю її практичної імплементації (мінімальна кількість чинних проєктів із сотні укладених). При цьому пілотні концесії ДП Херсонський морський торговельний порт та СМП «Ольвія» виступають хрестоматійним прикладом, який доводить спроможність України реалізовувати проєкти світового рівня за умови їх якісної підготовки, прозорості та залучення міжнародних фінансових інституцій. Саме на подолання цього розриву та масштабування успішного досвіду спрямований новий закон (№ 7508), який завдяки фінансовим інноваціям, посиленню гарантій та процедурній оптимізації уможливорює інституційні передумови для перетворення ДПП з поодиноких успіхів на системоутворюючий інструмент повоєнної відбудови.

За результатами аналізування зарубіжного досвіду управління ДПП (на прикладі Сполученого Королівства, Чилі, Хорватії, Боснії та Герцеговини) в контексті післявоєнного відновлення України, доведено, що еталонні системи управління розвитком ДПП Великої Британії та Чилі демонструють абсолютний пріоритет інституційної архітектури над конкретними інструментами, доводячи, що фіскальна дисципліна, централізована експертиза та гнучкий портфель моделей (PFI, RAB, концесії) є основою довіри інвесторів. Водночас досвід постконфліктних Балканських країн виступає найбільш наочним: застережливий приклад Боснії і Герцеговини ілюструє катастрофічні наслідки правової фрагментації та інституційної слабкості, тоді як прагматична модель Хорватії показує шлях до успіху через централізацію, стратегічну пріоритизацію проєктів та використання процесу євроінтеграції як каталізатора реформ.

Обґрунтовано науково-методичні положення аналізу інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які, на відміну від наявних, базуються на моделі управління стійким розвитком, що дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням стійкості в умовах повоєнного відновлення.

На підставі результатів дослідження, запропоновано структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що на відміну від усталеного, доповнюється імплементаційним рівнем, дозволяє систематизувати дію організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного блоків, що синергетично націлені на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови.

Досліджено економічні показники потенційних учасників процесів державно-приватного партнерства та визначено можливе економічне становище на базі стійкого їх розвитку, що на відміну від класичних підходів, спрогнозовано з використанням сценарних моделей для інноваційного управління розвитком в умовах повоєнного відновлення.

Розроблено концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного

відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств на засадах адаптивності / дисипативності на макро-, мезо- та локальних рівнях, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків.

Обґрунтовано науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, в яких, на відміну від наявних, міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, що створює міцний фундамент для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у прикладному застосуванні комплексу методичних засад та прикладних пропозицій, які було використано в процесі формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Основні результати дослідження, ступінь їх науково новизни та значущості.

Отримані в процесі дослідження наукові результати в сукупності дозволили розв'язати важливе науково-прикладне завдання щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

За підсумками проведеного дослідження отримано наукові результати, які містять елементи наукової новизни, а саме:

уперше:

— розроблено концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств, на засадах адаптивності / дисипативності на макро, мезо та локальних рівнях, як інституціоналізованої системи довгострокових, формалізованих відносин між публічним та приватним партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій та оптимальній алокації ризиків, інтеграції повного життєвого циклу для забезпечення соціально-економічної ефективності;

удосконалено:

— науково-методичні положення щодо реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, в яких, на відміну від наявних, міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, що дозволяє ефективний перехід до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства;

— науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які, на відміну від наявних, базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0., та перетворює державно-приватне

партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей;

–структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що на відміну від усталеного, доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), і синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови. Така інтегрована архітектура дозволяє трансформувати державно-приватне партнерство із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, здатний ефективно реагувати на унікальні виклики воєнного стану та стати стратегічним драйвером модернізації повоєнної відбудови економіки України;

дістало подальшого розвитку:

–теоретико-методологічний базис інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що на відміну від наявних підходів, визначено як концептуальна інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічними та приватними партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків;

–науково-методичні засади інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які, на відміну від наявних, базуються на моделі управління стійким розвитком, що дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням сталості в умовах повоєнного відновлення.

Практичне значення роботи: Практичне значення одержаних результатів полягає в прикладному застосуванні методичних засад та прикладних пропозицій, які було використано в процесі формування інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Основні положення та результати дослідження доведено до рівня практичних рекомендацій. Зокрема, пропозиції автора апробовано в діяльності ТОВ «ГЛОРИ-ПАК» (довідка №12/23 від 23.12.2024 р.); ТОВ «Закордонмонтажспецбуд» (довідка 31 від 05.02.2025 р.); ТОВ «Технологія-Сервіс ЛТД» (довідка 374 від 16.12.2024 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 6 основних наукових працях, загальний обсяг, що належить автору, становить 4,73 ум. друк. арк., серед них: 3 статті у наукових фахових виданнях категорії Б, 1 – у міжнародному європейському журналі; 2 роботи апробаційного характеру. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Апробація результатів дослідження.

Основні положення та практичні результати дисертаційної роботи обговорено на фаховому науковому семінарі кафедри управління та смарт-

інновацій та оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема:

V Міжнародній науково-практичній конференції Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації (м. Київ, 4 жовтня 2024 року). К.: КНУТД, 2024;

IX Міжнародній науково-практичній конференції «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences» (м. Відень, Австрія 20.06.2025 року)

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертаційна робота написана грамотною мовою, чітко структурована, а стиль викладу матеріалу дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Застосована у роботі наукова термінологія є загальновизнаною, стиль викладення результатів теоретичних та експериментальних досліджень, нових наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує доступність їх сприйняття та використання.

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Рибки Олега Віталійовича «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряду освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 073 Менеджмент.

Рекомендувати дисертаційну роботу Рибки Олега Віталійовича «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 073 Менеджмент.

**Завідувач кафедри управління та смарт-інновацій,
д.е.н., проф.**

Алла КАСИЧ

